

Науковий реферат статті Гонтаревої І. В.
"Умови формування та властивості системної ефективності
діяльності підприємства"

У діяльності сучасних підприємств різних форм власності спостерігається скорочення життєвих циклів продукції і технологій, виникнення нових форм конкурентної боротьби та кооперації, різні альтернативи використання капіталу й одночасно вимоги уніфікації підходів до організації господарської діяльності, що створює комплекс проблем, для вирішення яких необхідно сформувати такі умови, щоб досягти ефективності подальшого розвитку. Умови є обов'язковими обставинами, передумовами, що визначають, обумовлюють існування або здійснення будь-яких дій.

Метою статті є обґрунтування системи умов і властивостей, які завдяки своїй взаємозалежності і взаємодоповнюваності формують системну ефективність розвитку підприємства.

У статті обґрунтовано перехід від системи умов функціонування і розвитку підприємства до оцінювання системної ефективності, в якій умови взаємозалежні і взаємодоповнювані. Розроблено структурну схему взаємозв'язків у процесі формування ефективності господарської діяльності підприємства. Схема показує об'єктивну причину виникнення ефективності в ланцюжку таких каузальних зв'язків: якщо є потреба, то виникає необхідність у засобах для досягнення мети – задоволенні потреби; кожен засіб має свою дієвість, можливість досягнення мети; можливість переходить у дійсність тільки за наявності певних умов; актуалізація цих умов, їх виникнення і виконання визначають ефективність дії засобу щодо мети.

Визначено, що основними компонентами системи умов є результативність як рівень досягнення об'єктивно необхідних цілей, економічність як рівень використання потенціалу продуктивних сил, функціональна організованість як ступінь узгодженості, взаємодоповнюваності і взаємодії елементів соціально-економічної системи. Встановлено, що основними властивостями системної ефективності є: цілісність – єдність і інваріантність, всіх форм і проявів економічної ефективності підприємства; динамічність – здатність змінювати свій стан у параметричному просторі під впливом факторів; складність має дві рівноцінні бази – матеріальну як багатоконпонентність і багатозв'язність і нематеріальну – рівень вивче-

ності проблеми, а також ступінь розуміння проблеми і мотивації учасників прийняття рішень щодо реалізації умов господарської діяльності.

Література: 1. Report by the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress [Electronic resource] / eds. Joseph E. Stiglitz, Amartya Sen, Jean-Paul Fitoussi. – Access mode : http://www.stiglitz-sen-fitoussi.fr/documents/rapport_anglais.pdf. 2. Противоречия и проблемы управления капиталистическим производством / под ред. докт. экон. наук Н. А. Климова. – М. : Наука, 1981. – 384 с. 3. Холл Р. Х. Организации: структуры, процессы, результаты / Р. Х. Холл ; пер. с англ. – СПб. : Питер, 2001. – 512 с. 4. Мейер Маршал В. Оценка эффективности бизнеса / Маршал В. Мейер ; пер. с англ. А. О. Корсунской. – М. : ООО "Вершина", 2004. – 272 с. 5. Гибсон Дж. Л. Организации: поведение, структура, процессы / Дж. Л. Гибсон, Д. М. Иванцевич, Д. Х. Донелли-мл. ; пер. с англ. – 8-е изд. – М. : Инфра-М, 2000. – XXVI, 662 с. 6. Мороз О. В. Теорія конфліктів в контексті побудови загальної моделі ефективності сучасного підприємства : монографія / О. В. Мороз, О. А. Сметанюк, О. В. Лазарчук. – Вінниця : ВНТУ, 2010. – 256 с. 7. Пономаренко В. С. Проблема оцінки системної ефективності функціонування та розвитку підприємства / В. С. Пономаренко, І. В. Гондарева // Економіка розвитку. – 2011. – № 1 (57). – С. 5–8. 8. Perelman M. Retrospectives: X-Efficiency / Michael Perelman // Journal of Economic Perspectives. – 2011. – No. 25 (4). – P. 211–222. 9. Термин "динамизм" [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://ru.wikipedia.org/wiki/Динамизм>. 10. Гондарева І. В. Міра системної ефективності діяльності підприємства / І. В. Гондарева // Економіка розвитку. – 2014. – № 3 (71). – С. 80–84.

Інформація про автора

Гондарева Ірина Вячеславівна – докт. экон. наук, доцент, професор кафедри економіки підприємства та менеджменту Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (61166, Україна, м. Харків, пр. Леніна, 9-А, e-mail: lider.06@mail.ru).